

**MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS**

Biudžetinė įstaiga, Naftininkų g. 9, 89239 Mažeikiai.
tel. (8 443) 41499, el. p. info@mazeikiuvsb.lt, <http://www.mazeikiuvsb.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 303189089

**MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
MOKINIŲ 2022-2023 MOKSLO METŲ SVEIKATOS RODIKLIŲ
SUVESTINĖ**

Mažeikiai, 2023

ĮVADAS

Visuomenės sveikatos stebėseną – tikslingai organizuotas ir sistemingai atliekamas visuomenės sveikatos būklės, ją veikiančių sveikatos rizikos veiksnių duomenų rinkimas, kaupimas, apdorojimas, saugojimas, analizė ir vertinimas.

Mažeikių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos tikslas – sukurti nuolatinę Mažeikių rajono savivaldybės gyventojų visuomenės sveikatos stebėsenos sistemą, siekiant vertinti rajono visuomenės sveikatos būklę, aktualius ją veikiančius veiksnius.

Rengiant ataskaitą buvo naudojamos oficialios statistikos šaltiniai, Higienos instituto visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

Ataskaitoje pateikiami ir aprašomi 2022-2023 mokslo metų Mažeikių rajono savivaldybės mokinių sveikatos būklę atspindintys rodikliai.

1. MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS MOKINIŲ SVEIKATOS RODIKLIŲ SUVESTINĖ

Pagrindinio rodiklių sąrašo analizė atliekama palyginant Mažeikių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų mokinių sveikatos rodiklius su Lietuvos vidurkiu ir pateikiama 1 lentelėje „Mažeikių rajono savivaldybės mokinių sveikatos rodiklių profilis 2022 m.“.

1 lentelėje matyti, kad Mažeikių rajono savivaldybėje:

- ✓ mokinių, galinčių dalyvauti ugdymo veikloje be jokių apribojimų, dalis (proc.) mažesnė už Lietuvos vidurkį;
- ✓ mokinių, turinčių per mažą svorį, dalis (proc.) yra didesnė už Lietuvos vidurkį;
- ✓ mokinių, turinčių antsvorį bei nutikimą, dalis (proc.) yra didesnė už Lietuvos vidurkį;
- ✓ mokinių, priskiriamų pagrindinei fizinio ugdymo grupei, dalis (proc.) buvo artimas Lietuvos vidurkiui;
- ✓ mokinių, turinčių per aukštą bendrą (KPI-kpi) indeksą, dalis (proc.) yra didesnė už Lietuvos vidurkį;
- ✓ ligotumo kraujo ir kraujodaros organų ligomis bei tam tikrais sutrikimais, susijusiais su imuniniais mechanizmais (D50-D89) rodikliai 1 000 mokinių yra mažesni už Lietuvos vidurkį;
- ✓ ligotumo endokrininėmis ir medžiagų apykaitos ligomis (E00-E90) rodiklis 1 000 mokinių yra didesnis už Lietuvos vidurkį;
- ✓ ligotumo psichikos ir elgesio sutrikimais (F00-F99) rodiklis 1 000 mokinių yra didesnis nei Lietuvos vidurkis, tačiau ligotumas nervų sistemos ligomis (G00-G99) yra mažesnis už Lietuvos vidurkį;
- ✓ ligotumo akies ir jos priedinių organų ligomis (H00-H59), ausies ir speninės ataugos ligomis (H60-H95), kraujotakos sistemos ligomis (I00-I99), virškinimo sistemos ligomis (K00-K93), odos ir poodžio ligomis (L00-L99), jungiamojo audinio ir raumenų sistemos ligomis (M00-M99), lytinėmis ir šlapimo sistemų ligomis (N00-N99) rodikliai 1 000 mokinių yra geresni už Lietuvos vidurkį;
- ✓ ligotumas kvėpavimo sistemos ligomis (J00-J99) 1 000 mokinių neženkliai viršija Lietuvos vidurkį;
- ✓ susižalojimų, apsinuodijimų ir tam tikrų išorinių poveikių padarinių (S00-T98) rodiklis 1 000 mokinių yra mažesnis už Lietuvos vidurkį.

2022 m. Mažeikių rajono savivaldybėje užregistruotas vienas mirties dėl išorinių priežasčių (V00-Y89) atvejis (mokinio amžius – 17 metų).

2 lentelėje matyti, kad 2022 m. savivaldybėje 13,4 proc. profilaktiškai sveikatą pasitikrinusių mokinių turėjo per mažą kūno masę (pagal kūno masės indeksą (KMI)), 16,7 proc. – padidėjusią, 8,6 proc. mokinių buvo nustatytas nutukimas ir tik 61,2 proc. mokinių turėjo normalią kūno masę.

Analizuojant vaikų dantų ėduonies intensyvumą (KPI indeksas, kur K – ėduonies pažeistų dantų skaičius, P – plombuotų dantų skaičius, I – išrautų nuolatinių dantų skaičius) 3 lentelėje matyti, kad savivaldybėje 2022 m. 15 proc. mokinių turėjo aukštą KPI indeksą, 12 proc. vaikų – labai aukštą KPI indeksą, 28,7 proc. – vidutinį. Žemą dantų ėduonies intensyvumą turėjo 23,3 proc. vaikų, labai žemą – 21 proc. vaikų.

1 lentelė. Mažeikių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų mokinių sveikatos rodiklių profilis 2022 m

- Statistiškai reikšmingai mažesnė rodiklio reikšmė, palyginus su rodiklio reikšme Lietuvoje
- Rodiklis statistiškai reikšmingai nesiskiria, palyginus su rodiklio reikšme Lietuvoje

- Statistiškai reikšmingai didesnė rodiklio reikšmė, palyginus su rodiklio reikšme Lietuvoje

Eil. Nr.	Rodiklis	N	Rodiklio reikšmė savivaldybėje	Min	Max	Rodiklio reikšmė Lietuvoje	Vaizdavimas	Pokytis nuo praeitų metų (proc.)
1.	Mokinių, lankančių ugdymo įstaigas savivaldybėje, skaičius	6424	6424	-	-	365730		1,95
2.	Mokinių, pristačiusių formą Nr. E027-1, dalis (proc.)	5242	81,60	34,00	758,00	75,63	●	4,55
3.	Mokinių, kurių formos Nr. E027-1 formos I dalis "Fizinės būklės įvertinimas" užpildyta, dalis (proc.)	6083	94,69	39,00	881,00	92,88	●	2,10
4.	Mokinių, kurių formos Nr. E027-1 formos II dalis "Dantų ir žandikaulių būklės įvertinimas" užpildyta, dalis (proc.)	5305	82,58	34,00	773,00	77,01	●	3,63
5.	Mokinių, galinčių dalyvauti ugdymo veikloje be jokių apribojimų, dalis (proc.)	4518	74,27	25,00	668,00	85,74	●	-0,15
6.	Mokinių, turinčių per mažą svorį, dalis (proc.)	817	13,45	4,00	111,00	12,83	●	11,76
7.	Mokinių, turinčių normalų svorį, dalis (proc.)	3718	61,22	23,00	533,00	64,60	●	3,36
8.	Mokinių, turinčių antsvorį, dalis (proc.)	1017	16,75	2,00	169,00	15,46	●	-3,51
9.	Mokinių, turinčių nutukimą, dalis (proc.)	521	8,58	4,00	76,00	7,11	●	-9,39
10.	Mokinių, priskiriamų pagrindinei fizinio ugdymo grupei, dalis (proc.)	5849	96,55	39,00	856,00	96,95	●	3,05

11.	Mokinių, priskiriamų parengiamajai fizinio ugdymo grupei, dalis (proc.)	170	2,81	1,00	29,00	2,07		-18,66
12.	Mokinių, priskiriamų specialiajai fizinio ugdymo grupei, dalis (proc.)	39	0,64	1,00	16,00	0,98		-27,78
13.	Mokinių, kuriems nurodytos bendrosios rekomendacijos, dalis (proc.)	1565	25,73	4,00	213,00	13,24		9,21
14.	Mokinių, kuriems nurodytos specialiosios rekomendacijos, dalis (proc.)	874	14,37	3,00	133,00	8,72		19,73
15.	Mokinių atleistų nuo kūno kultūros pamokų, dalis (proc.)	53	0,87	1,00	12,00	0,46		8,16
16.	Mokinių, kuriems pritaikytas maitinimas, dalis (proc.)	20	0,33	1,00	6,00	0,78		17,65
17.	Mokinių, turinčių per aukštą bendrą (KPI+kpi) indeksą, dalis (proc.)	982	27,13	4,00	124,00	24,37		7,91
18.	Ligotumas kraujo ir kraujodaros organų ligomis bei tam tikrais sutrikimais, susijusiais su imuniniais mechanizmais (D50-D89) (1000 mokinių)	73	11,26	1,16	28,30	13,41		-8,75
19.	Ligotumas endokrininėmis ir medžiagų apykaitos ligomis (E00-E90) (1000 mokinių)	523	80,68	48,99	173,91	75,86		-2,24
20.	Ligotumas psichikos ir elgesio sutrikimais (F00-F99) (1000 mokinių)	341	52,61	25,97	584,91	44,85		-6,58
21.	Ligotumas nervų sistemos ligomis (G00-G99) (1000 mokinių)	112	17,28	2,31	179,25	20,65		-5,08
22.	Ligotumas akies ir jos priedinių organų ligomis (H00-H59) (1000 mokinių)	1108	170,93	78,26	198,04	203,12		+0,09
23.	Ligotumas ausies ir speninės ataugos ligomis (H60-H95) (1000 mokinių)	221	34,09	11,56	78,26	41,60		+1,84
24.	Ligotumas kraujotakos sistemos ligomis (I00-I99) (1000 mokinių)	73	11,26	3,47	37,74	23,75		-27,72

25.	Ligotumas kvėpavimo sistemos ligomis (J00-J99) (1000 mokinių)	2056	317,19	208,09	469,88	310,31		+46,44
26.	Ligotumas virškinimo sistemos ligomis (K00-K93) (1000 mokinių)	1040	160,44	130,43	207,79	183,46		-2,80
27.	Ligotumas odos ir poodžio ligomis (L00-L99) (1000 mokinių)	226	34,87	18,87	57,80	68,83		-24,41
28.	Ligotumas jungiamojo audinio ir raumenų sistemos ligomis (M00-M99) (1000 mokinių)	454	70,04	25,00	85,90	78,14		-13,19
29.	Ligotumas lytinėmis ir šlapimo sistemų ligomis (N00-N99) (1000 mokinių)	158	24,38	4,02	75,00	29,01		-15,51
30.	Susižalojimų, apsinuodijimų ir tam tikrų išorinių poveikių padarinių skaičius (S00-T98) (1000 mokinių)	782	120,64	60,87	143,35	131,68		+6,25
31.	Mirtingumas dėl išorinių priežasčių (V00-Y89) (100 000 mokinių)	1	15,43	115,61	578,03	8,10		NA

N - absoliutus asmenų skaičius;

Rodiklio reikšmė savivaldybėje - skaitinė rodiklio reikšmė pasirinktoje savivaldybėje;

Min - minimali rodiklio skaitinė reikšmė savivaldybės mokyklose;

Max - maksimali rodiklio skaitinė reikšmė savivaldybės mokyklose;

Rodiklio reikšmė Lietuvoje – skaitinė rodiklio reikšmė Lietuvoje;

Vaizdavimas - pateikiama linija nurodo rodiklio reikšmių pasiskirstymą savivaldybėje pagal kvartilius (žalia spalva paryškinta sritis, kuri apima 50% reikšmių).

Atskirai vertikalia linija rodiklio reikšmė Lietuvoje, o apskritimu – rodiklio reikšmė savivaldybėje;

Pokytis - pateikiama skaitinė savivaldybės rodiklio pokyčio reikšmė, kuri vaizduojama su „+“ ženklu, jei reikšmė padidėjo, palyginus su praėjusiais metais ir „-“, jei sumažėjo. Rodiklio pokytis bus pateikiamas rausva spalva, jei tai reiškia statistiškai reikšmingą rodiklio pokytį, palyginti su praėjusių metų reikšme ir balta, jei pokytis nebuvo statistiškai reikšmingas, palyginus su praeitų metų rodiklio reikšme. NA – per maža imtis patikimam pokyčiui skaičiuoti.

Pastaba. 1 rodiklis apima visus ugdymo įstaigas lankančius vaikus. 2-17 rodiklis paima tik tuos mokinius, kurie ugdymo įstaigai pristatė Formą Nr. E027-1.

2 lentelė. Mažeikių rajono savivaldybės mokinių pasiskirstymas pagal kūno masės indekso grupes 2022 m.

3 lentelė. Mažeikių rajono savivaldybės mokinių pasiskirstymas pagal dantų ėduonies intensyvumą (KPI indeksas, kur K – ėduonies pažeistų dantų skaičius, P – plombuotų dantų skaičius, I – išrautų nuolatinių dantų skaičius) 2022 m.

Pastaba. KPI ir kpi indekso ribos: Labai žemas- 1,2. Žemas - 1,2-2,6. Vidutinis - 2,7-4,4. Aukštas - 4,5-6,5. Labai aukštas - 6,5.

2. MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS MOKINIŲ SVEIKATOS RODIKLIŲ SUVESTINĖ, PAGAL BENDROJO UGDYMO MOKYKLAS

2023 m. vasario mėn., vaikų sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenimis (VSS IS), Mažeikių rajono bendrojo lavinimo mokyklose užregistruoti 6 424 mokiniai, lankantis bendrojo ugdymo įstaigas. Mokinių, pristačiusių formą Nr. E027-1, skaičius siekė 5 242, t.y. 81 proc. mokinių (1 lentelė).

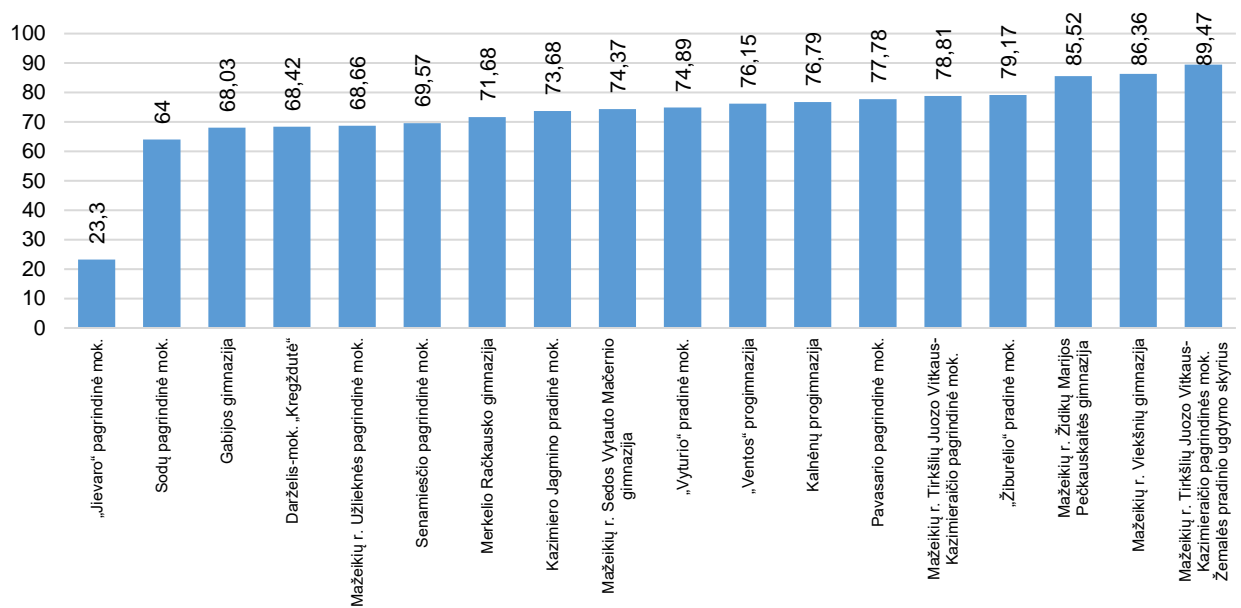
Analizuojant pagal mokyklas, mažiausias mokinių, pristačiusių formą Nr. E027-1, skaičius, buvo Gabijos gimnazijoje (71 proc. mokinių) (4 lentelė).

4 lentelė. Mokinių, pristačiusių formą Nr. E027-1, dalis (proc.), pagal mokyklas, 2023 m. vasario mėn.

Eil. Nr.	Mokyklos pavadinimas	Mokinių, pristačiusių formą Nr. E027-1, dalis (proc.)
1.	„Jievaro“ pagrindinė mokykla	95
2.	„Ventos“ progimnazija	81
3.	„Vyturio“ pradinė mokykla	79
4.	„Žiburėlio“ pradinė mokykla	85
5.	Darželis-mokykla „Kregždutė“	81
6.	Gabijos gimnazija	71
7.	Kalnėnų progimnazija	85
8.	Kazimiero Jagmino pradinė mokykla	76
9.	Merkelio Račkausko gimnazija	79
10.	Pavasario pagrindinė mokykla	83
11.	Mažeikių r. Tirkšlių Juozo Vitkaus-Kazimieraičio pagrindinė mokykla	89
12.	Mažeikių r. Užlieknės pagrindinė mokykla	85
13.	Mažeikių r. Tirkšlių Juozo Vitkaus-Kazimieraičio pagrindinės mokyklos Žemalės pradinio ugdymo skyrius	83
14.	Mažeikių r. Židikų Marijos Pečkauskaitės gimnazija	74
15.	Mažeikių r. Sedos Vytauto Mačernio gimnazija	83
16.	Mažeikių r. Viekšnių gimnazija	84
17.	Senamiesčio pagrindinė mokykla	86
18.	Sodų pagrindinė mokykla	77

Mokinių dalis, galinčių dalyvauti ugdymo veikloje be jokių apribojimų, Mažeikių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose, vidutiniškai siekė 74 proc. (1 lentelė).

Analizuojant pagal mokyklas, daugiausiai mokinių, galinčių dalyvauti ugdymo veikloje be jokių apribojimų, buvo Mažeikių r. Tirkšlių Juozo Vitkaus-Kazimieraičio pagrindinėje mokykloje Žemalės pradinio ugdymo skyriuje (apie 90 proc. mokinių), o mažiausiai – „Jievaro“ pagrindinėje mokykloje (23 proc. mokinių). (1 pav.).

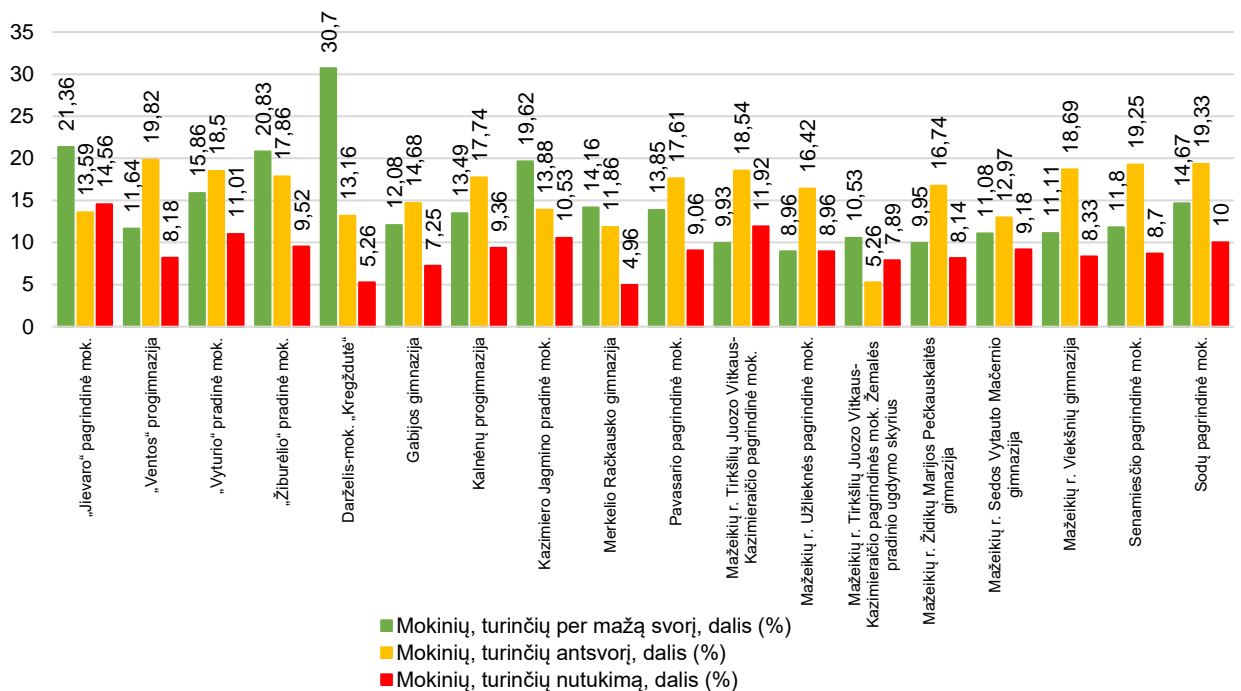

1 pav. Mokinių, galinčių dalyvauti ugdymo veikloje be jokių apribojimų, dalis (proc.), pagal mokyklą, 2023 m. vasario mėn.

(Šaltinis: VSS IS)

Mažeikių rajono bendrojo lavinimo mokyklose mokinių, turinčių normalų svorį, vidurkis siekė 61 proc., turinčių per mažą svorį – 13 proc., turinčių antsvorį – 17 proc., turinčių nutukimą – 8 proc. (1 lentelė).

Analizuojant pagal mokyklas, daugiausiai mokinių, turinčių per mažą svorį, buvo darželyje-mokykloje „Kregždutė“ (apie 31 proc.). Mokinių, turinčių antsvorį, daugiausiai buvo Ventos pagrindinėje mokykloje (apie 20 proc.). Mokinių, turinčių nutukimą, daugiausiai buvo užregistruota „Jievaro“ pagrindinėje mokykloje – apie 15 proc. mokinių (2 pav.).

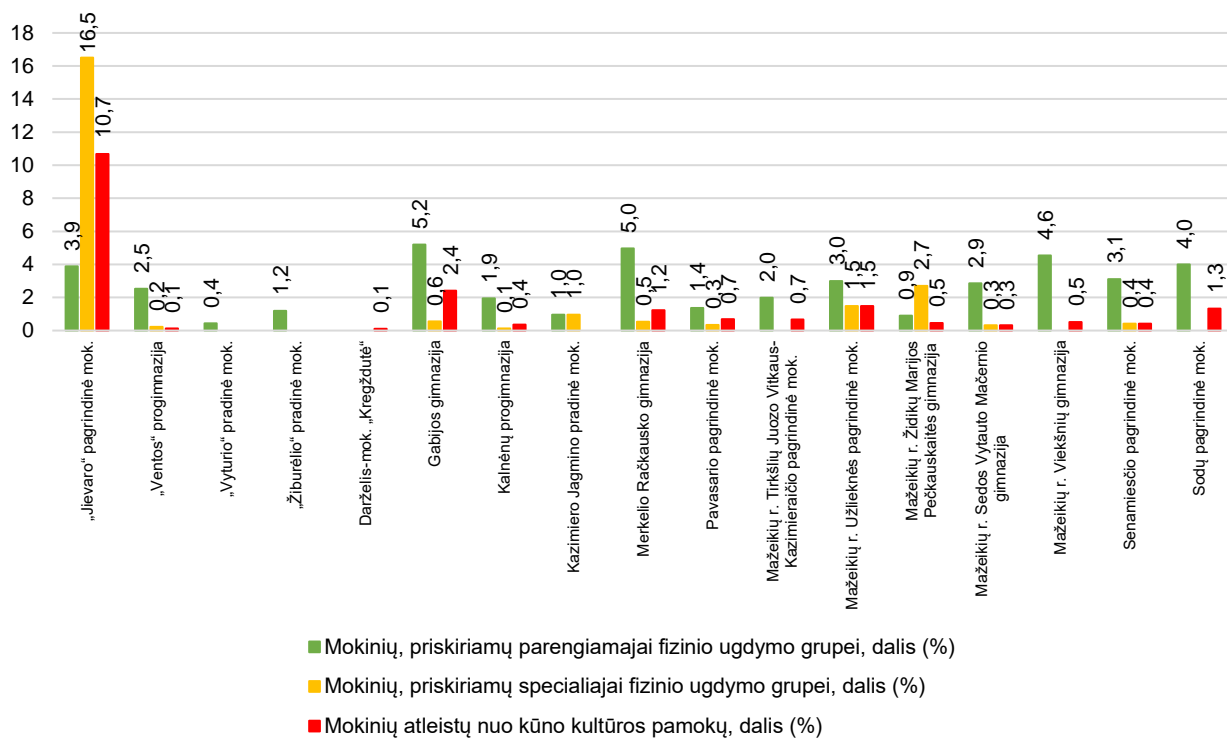

2 pav. Mokinių, turinčių per mažą svorį, antsvorį, nutukimą, dalis (proc.), pagal mokyklą, 2023 m. vasario mėn.

(Šaltinis: VSS IS)

Mažeikių rajono bendrojo lavinimo mokyklose mokinių, priskiriamų pagrindinei fizinio ugdymo grupei, dalis siekė 96 proc., parengiamajai fizinio ugdymo grupei – 3 proc. ir tik apie 1 proc. rajono mokinių buvo priskiriamas specialiajai fizinio ugdymo grupei (1 lentelė).

Analizuojant pagal mokyklas, daugiausiai mokinių, priskiriamų parengiamajai fizinio ugdymo grupei buvo Gabijos ir Račausko gimnazijose – po 5 proc. mokinių. Mokinių, priskiriamų specialiajai fizinio ugdymo grupei arba atleistų nuo kūno kultūros pamokų, daugiausiai buvo registruota „Jievaro“ pagrindinėje mokykloje (atitinkamai 16 proc. ir 11 proc.) (3 pav.).

3 pav. Mokinių, priskiriamų parengiamajai, specialiajai fizinio ugdymo grupėms, dalis (proc.), pagal mokyklas, 2023 m. vasario mėn.

(Šaltinis: VSS IS)

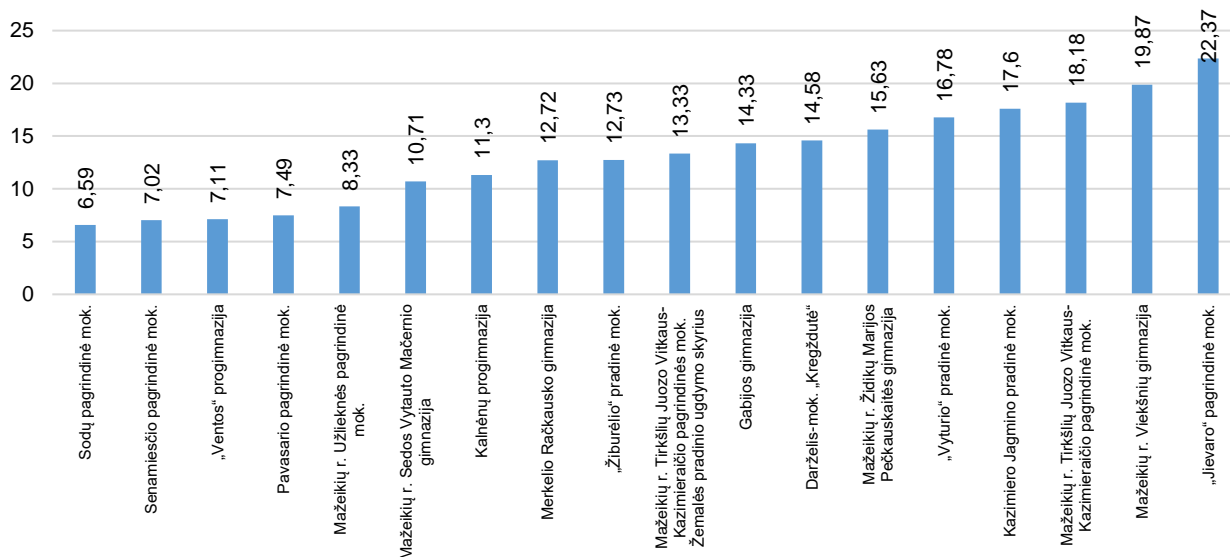
Rajone bendrojo lavinimo mokyklose mokinių, kuriems pritaikytas maitinimas, dalis siekė 0,03 proc. (1 lentelė). Apie pusę bendrojo lavinimo mokyklų mokiniams buvo pritaikytas maitinimas.

Analizuojant pagal mokyklas, didžiausias mokinių, kuriems pritaikytas maitinimas, rodiklis buvo „Jievaro“ pagrindinėje mokykloje (5 lentelė.).

5 lentelė. Mokinių, kuriems pritaikytas maitinimas, dalis (proc.), pagal mokyklas, 2023 m. vasario mėn.

Mokyklos pavadinimas	Asmenų skaičius	Rodiklio reikšmė savivaldybėje
„Jievaro“ pagrindinė mokykla	6	5,8
„Vyčio“ pradinė mok.	1	0,4
Gabijos gimnazija	4	0,7
Kalnėnų progimnazija	6	0,7
Pavasario pagrindinė mokykla	1	0,2
Mažeikių r. Užlieknės pagrindinė mok.	1	1,5
Senamiesčio progimnazija	1	0,2
Sodų pagrindinė mok.	2	1,3

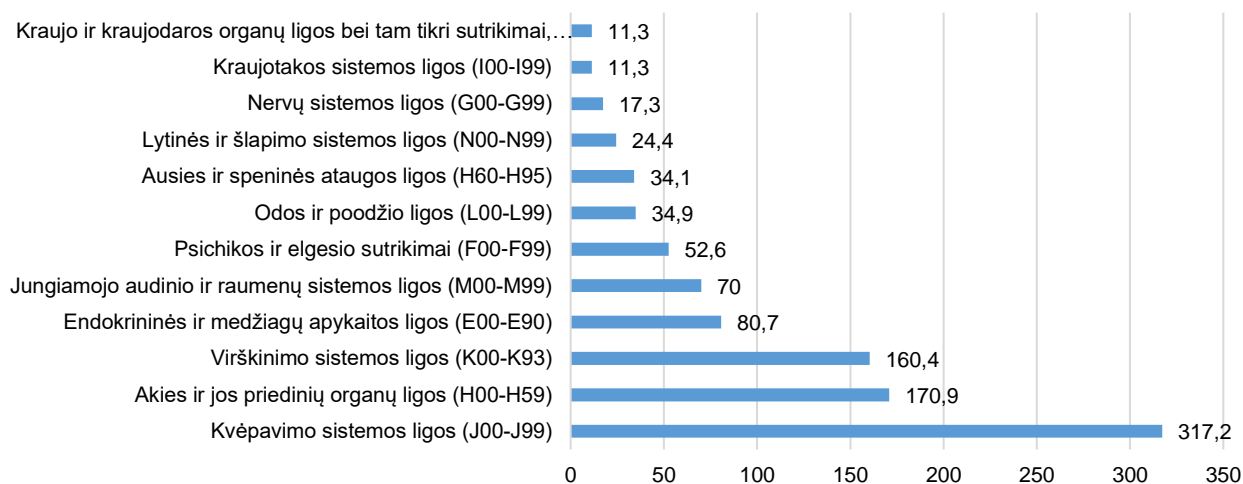
Analizuojant pagal mokyklas, nustatyta, kad labai aukštas bendras mokyklinio amžiaus vaikų pieninių ir nuolatinių dantų (kpi+KPI) éduonies intensyvumo lygis buvo Mažeikių „Jevaro“ pagrindinėje mokykloje (kpi+KPI – 22,4 proc. mokinių) (4 pav.).

4 pav. Mokinių, turinčių labai aukštą bendrą (KPI+kpi) indeksą, dalis (proc.), pagal mokyklas, 2023 m. vasario mėn.

(Šaltinis: VSS IS)

Analizuojant mokinių sveikatos rodiklius, nustatyta, kad didžiąją bendrojo lavinimo mokyklose užregistruotų ligų dalį sudarė kvėpavimo sistemos ligos. Šis rodiklis sudarė 317,2 atvejo 1 000 mokinių.

5 pav. Mokinių ligotumas mokyklose, 2022 m. (1 000 mokinių)

(Šaltinis: VSS IS)

Per 2022 m. užregistruoti 782 susižalojimų, apsinuodijimų ir tam tikrų išorinių poveikių padarinių atvejai (S00-T98) (1 lentelė).

**SIEKIANT GERESNĖS MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS BENDROJO
UGDYMO ĮSTAIGŲ VAIKŲ SVEIKATOS BŪKLĖS, MAŽEIKIŲ RAJONO
SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO TIKSLAI:**

- bendradarbiauti su mokyklų administracija ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistais;
- nuolat viešinti apibendrintus moksleivių sveikatos duomenis;
- atsižvelgiant į mokinių sveikatos patikrinimų rezultatus, kelti kvalifikaciją su jaunimu ir sveikatos priežiūros įstaigose dirbančių specialistų sveikatos stiprinimo klausimais (didesnę dėmesį skiriant sveikos mitybos, fizinio aktyvumo, dantų ėduonies profilaktikos skatinimui, kvėpavimo sistemos ligų prevencijai);
- siekiant mažinti mokinių su padidėjusiu ir sumažėjusiu kūno svorių skaičių, skatinti sveiką mitybą bei fizinį aktyvumą;
- siekiant mažinti mokinių dantų ėduonies skaičių, reguliariai vykdyti burnos higienos mokymus; formuoti vaikų burnos higienos įgūdžius ir įpročius;
- į moksleivių sveikatos prevencijos vykdymą įtraukti mokyklų administraciją, pedagogus, tėvus (globėjus) ir kitus suinteresuotus asmenis.